

HUMANITARNA UDRUGA
DUGA Vukovar

ZDRAVSTVENE USLUGE I VAŠA PRAVA

UVOD

Zaštita prava onih najranjivijih u društvu koji nemaju mogućnosti da se sami zaštite zadatak je i izazov s društvenog, političkog i zakonskog aspekta ali nisu sva prava jednako zastupljena., posebice kada je riječ

o pravima korisnika zdravstvenih usluga.

Stoga je nužno što prije sustav zdravstva demokratizirati i omogućiti onima koji ga plaćaju da imaju mehanizme kontrole i istinskog nadzora nad sustavom koji upravlja direktno životima građana-pacijenata i njihovim zdravljem.

Rezultat neadekvatnog pristupa institucionalnoj zaštiti prava korisnika zdravstvenih usluga je i presuda EU Suda za ljudska prava iz listopada 2012. kada je RH proglašena krivom za nepostojanje učinkovite pravne zaštite prava pacijenata. Unatoč i toj presudi nije se na tom planu ništa događalo, niti se događa. Brojne teškoće zdravstvenog sustava u RH nastale su kao posljedica ratnih djelovanja, nespretna tranzicije sustava iz socijalističkog u kapitalistički pristup zdravstvenom sustavu, a dodatno je situacija pogoršana pandemijom i njenim posljedicama. Upravo zbog nagomilanih teškoća postaje sve vidljivija nejednakost u mogućnostima dostupnosti zdravstvene zaštite, a solidarni sustav je sve opterećeniji koruptivnim djelovanjima kojima se sustav zdravstva dovodi sve više u svezu sa zaradom na bolesnima nego li s pomaganjem korisnicima sustava.

U takvim prilikama je nepovjerenje u sustav koji je zadužen za obradu pritužbi pacijenata vrlo otegotna okolnost za humani pristup u formiranju sustava zdravstva. Ne doprinose ni brojni pokušaji reformiranja zdravstvenog sustava koji se ni do dan-danas ne bave pacijentima i njihovim ljudskim pravima, već se bave zdravstvenim osiguranicima ekonomskim mogućnostima. Korisnici zdravstvenih usluga to primjećuju tek kada se najave restrikcije u opsegu pojedinih osiguranih zdravstvenih usluga iz dosega obveznog zdravstvenog osiguranja te se njihove primjedbe na to i odnose. Ne podrazumijevaju uskraćenost u osnovnim pravima da kod ugovaranja osiguranja budu točno i pravovremeno informirani koliko kakvih usluga za koju premiju osiguravaju.

Ruralno stanovništvo čini 44 % hrvatske populacije. Riječ je o najranjivijim skupinama našeg društva kojima nažalost pripada sve manji udio u socijalnim zbivanjima pa i političkom utjecaju. Unatoč proklamiranoj podršci ruralnom stanovništvu od strane svih vladajućih struktura u svih proteklih 30ak godina u RH, njihov je socijalno-ekonomski status sve lošiji, a unutar toga je jedna od prevažnih stavki sve slabija dostupnost i sve manji opseg osiguranih zdravstvenih usluga iz domene obveznog osiguranja. Slaba naseljenost brojnih područja RH populacije u takvim sredinama doslovno ostavlja bez puno mogućnosti za organiziranje zdravstvene zaštite na razini koja bi bila imalo približna svojom kvalitetom i opsegom onoj u urbanim i gusto naseljenim područjima.

Zaštita prava korisnika zdravstvenih usluga u Republici Hrvatskoj provodi se na načelima humanosti i dostupnosti.

PRAVA PRI KORIŠTENJU ZDRAUSTVENIH USLUGA

1

PRAVO NA SUODLUČIVANJE I IZNIMKA OD PRAVA NA SUODLUČIVANJE

Pravo na suodlučivanje obuhvaća pravo pacijenta na obaviještenost i pravo na prihvaćanje ili odbijanje pojedinoga dijagnostičkog, odnosno terapijskog postupka.

Pravo na suodlučivanje može se iznimno ograničiti samo kada je to opravdano njegovim zdravstvenim stanjem u slučajevima i na način posebno određenim Zakonom o zaštiti prava pacijenata.

PRAVA PRI KORIŠTENJU ZDRAUSTVENIH USLUGA

2

PRAVO NA OBAVIJEŠTENOST

Pacijent ima pravo na potpunu obaviještenost o:

- svome zdravstvenom stanju, uključujući medicinsku procjenu rezultata i ishoda određenoga dijagnostičkog ili terapijskog postupka,
- preporučenim pregledima i zahvatima te planiranim datumima za njihovo obavljanje,
- mogućim prednostima i rizicima obavljanja ili neobavljanja preporučenih pregleda i zahvata,
- svome pravu na odlučivanje o preporučenim pregledima ili zahvatima,
- mogućim zamjenama za preporučene postupke,
- tijeku postupaka prilikom pružanja zdravstvene zaštite,
- daljnjem tijeku pružanja zdravstvene zaštite,
- preporučenom načinu života,
- pravima iz zdravstvenoga osiguranja i postupcima za ostvarivanje tih prava.

Korisnik zdravstvene usluge ima pravo dobiti obavijesti na način koji mu je razumljiv s obzirom na dob, obrazovanje i mentalne sposobnosti.

Pacijenti s invaliditetom imaju pravo dobiti obavijesti u njima pristupačnom obliku.

PRAVA PRI KORIŠTENJU ZDRAUSTVENIH USLUGA

2

PRAVO NA OBAVIJEŠTENOST

Korisnik zdravstvene usluge ima pravo dobiti obavijesti na način koji mu je razumljiv s obzirom na dob, obrazovanje i mentalne sposobnosti.

Pacijenti s invaliditetom imaju pravo dobiti obavijesti u njima pristupačnom obliku.

PRAVA PRI KORIŠTENJU ZDRAVSTVENIH USLUGA

3

ODBIJANJE PRIMITKA OBAVIJESTI

Korisnik zdravstvenih usluga ima pravo pisanom i potpisanom izjavom odbiti primitak obavijesti o prirodi svoga zdravstvenoga stanja i očekivanom ishodu predloženih i/ili poduzetih medicinskih postupaka i mjera.

PRAVA PRI KORIŠTENJU ZDRAUSTVENIH USLUGA

4

PRAVO NA PRIHVAĆANJE ILI ODBIJANJA POJEDINOG DIJAGNOSTIČKOG ODNOSNO TERAPIJSKOG POSTUPKA

Korisnik zdravstvenih usluga ima pravo prihvatiti ili odbiti pojedini dijagnostički, odnosno terapijski postupak, osim u slučaju neodgodive medicinske intervencije čije bi nepoduzimanje ugrozilo život i zdravlje pacijenta ili izazvalo trajna oštećenja njegovoga zdravlja.

Prihvaćanje pojedinoga dijagnostičkog ili terapijskog postupka korisnik izražava potpisivanjem suglasnosti.

Slijepa osoba, gluha osoba koja ne zna čitati, nijema osoba koja ne zna pisati i gluhoslijepa osoba, prihvaća pojedini dijagnostički, odnosno terapijski postupak izjavom u obliku javnobilježničkog akta ili pred dva svjedoka iskazanom izjavom o imenovanju poslovno sposobne osobe koja će u njeno ime prihvaćati ili odbijati pojedini takav postupak.

PRAVA PRI KORIŠTENJU ZDRAVSTVENIH USLUGA

5

ZAŠTITA KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA KOJI NIJE SPOSOBAN DATI PRISTANAK

Za osobu koji nije pri svijesti, za pacijenta s težom duševnom smetnjom te za poslovno nesposobnog ili maloljetnog pacijenta, osim u slučaju neodgodive medicinske intervencije, suglasnost potpisuje zakonski zastupnik, odnosno skrbnik pacijenta.

U interesu pacijenta zakonski zastupnik ili skrbnik može suglasnost u bilo koje vrijeme povući potpisivanjem izjave o odbijanju pojedinoga dijagnostičkog, odnosno terapijskog postupka.

Ukoliko su interesi korisnika zdravstvenih usluga i njihovih zakonskih zastupnika, odnosno skrbnika suprotstavljeni, zdravstveni radnik je dužan odmah o tome obavijestiti nadležni centar za socijalnu skrb.

PRAVA PRI KORIŠTENJU ZDRAUSTVENIH USLUGA

6

ZAHVATI NA LJUDSKOM GENOMU

Zahvat usmjeren na promjenu ljudskoga genoma može se poduzeti samo za preventivne, dijagnostičke ili terapijske svrhe pod uvjetom da cilj promjene nije uvođenje bilo kakvih preinaka u genomu potomka pacijenta.

Testovi koji ukazuju na genetske bolesti ili služe za identifikaciju pacijenta, kao nositelja gena odgovornog za bolest ili za otkrivanje genetske dispozicije ili podložnosti na bolest, mogu se obavljati samo u zdravstvene svrhe ili radi znanstvenog istraživanja vezanog uz zdravstvene svrhe i uz odgovarajuće genetsko savjetovanje.

PRAVA PRI KORIŠTENJU ZDRAVSTVENIH USLUGA

7

ZAŠTTA KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NAD KOJIM SE PROVODI ZNANSTVENO ISTRAŽIVANJE

Za znanstveno istraživanje nad pacijentom i uključivanje pacijenta u medicinsku nastavu nužan je izričiti pristanak obaviještenog pacijenta.

Pristanak obaviještenog pacijenta je pisana, datirana i od pacijenta potpisana suglasnost za sudjelovanje u određenom znanstvenom istraživanju ili medicinskoj nastavi dana na temelju preciznih i na razumljiv način dokumentiranih obavijesti o prirodi, važnosti, posljedicama i rizicima ispitivanja. Za poslovno nesposobnog ili maloljetnog pacijenta, pristanak daje njegov zakonski zastupnik ili skrbnik.

Korisnik zdravstvene usluge, odnosno njegov zakonski zastupnik, odnosno skrbnik u interesu pacijenta može suglasnost povući u bilo koje vrijeme.

PRAVA PRI KORIŠTENJU ZDRAUSTVENIH USLUGA

8

PRAVO NA PRISTUP MEDICINSKOJ DOKUMENTACIJI

Korisnik zdravstvenih usluga ima pravo na pristup cjelokupnoj medicinskoj dokumentaciji koja se odnosi na dijagnostiku i liječenje njegove bolesti. Korisnik zdravstvenih usluga ima pravo o svome trošku zahtijevati presliku medicinske dokumentacije.

Medicinska dokumentacija koja se uručuje korisniku zdravstvenih usluga po završenom liječničkom pregledu, odnosno po završenom liječenju propisuje se posebnim zakonom kojim se uređuju vrste i sadržaj te način vođenja, čuvanja, prikupljanja i raspolaganja medicinskom dokumentacijom.

U slučaju smrti korisnika zdravstvene usluge, ako to nije za života izrijekom zabranio, pravo na vid u medicinsku dokumentaciju bračni drug pacijenta, izvanbračni drug, punoljetnodijete, roditelj, punoljetni brat ili sestra te zakonski zastupnik, odnosno skrbnik korisnika zdravstvene usluge.

PRAVA PRI KORIŠTENJU ZDRAUSTVENIH USLUGA

9

PRAVO NA POVJERLJIVOST

Korisnik zdravstvene usluge ima pravo na povjerljivost podataka koji se odnose na stanje njegova zdravlja sukladno propisima o čuvanju profesionalne tajne i zaštiti osobnih podataka.

Korisnik zdravstvene usluge ima pravo dati usmenu ili pisanu izjavu o osobama koje mogu biti obaviještene o njegovu prijmu u stacionarnu zdravstvenu ustanovu kao i o njegovom zdravstvenom stanju. Pacijent može imenovati i osobe kojima zabranjuje davanje tih podataka.

PRAVA PRI KORIŠTENJU ZDRAUSTVENIH USLUGA

10

PRAVO NA ODRŽAVANJE OSOBNIH KONTAKATA

Tijekom boravka u stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi korisnik zdravstvene usluge ima pravo primanja posjetitelja sukladno kućnom redu zdravstvene ustanove te pravo zabraniti posjete određenoj osobi ili osobama.

10

PRAVA PRI KORIŠTENJU ZDRAVSTVENIH USLUGA

11

PRAVO NA SAMOVOLJNO NAPUŠTANJE ZDRAVSTVENE USTANOVE

Korisnik zdravstvene usluge ima pravo samovoljno napustiti stacionarnu zdravstvenu ustanovu, osim u slučajevima propisanim posebnim zakonom, u slučajevima kada bi to štetilo njegovome zdravlju i zdravlju ili sigurnosti drugih osoba.

○ namjeri napuštanja ustanove korisnik zdravstvene usluge mora dati pisanu izjavu ili usmenu izjavu pred dva istovremeno nazočna svjedoka koji potpisuju izjavu o namjeri pacijenta da napusti ustanovu. Pisana izjava prilaže se u medicinsku dokumentaciju korisnika zdravstvene usluge.

Podatak o samovoljnom napuštanju zdravstvene ustanove bez najave nadležan zdravstveni radnik obavezan je upisati u medicinsku dokumentaciju korisnika zdravstvene usluge.

Ako to nalaže zdravstveno stanje korisnika zdravstvene usluge nadležan zdravstveni radnik o napuštanju zdravstvene ustanove bez najave obavezan je obavijestiti osobu ,a nadležna tijela u slučajevima određenim posebnim propisima. Ako je korisnik zdravstvene usluge nesposoban za rasuđivanje, odnosno maloljetan nadležan zdravstveni radnik obavezan je obavijestiti njegova zakonskog zastupnika, odnosno skrbnika.

PRAVA PRI KORIŠTENJU ZDRAVSTVENIH USLUGA

12

PRAVO NA PRIVATNOST

Pri pregledu, odnosno liječenju, a naročito prilikom pružanja osobne njege korisnik zdravstvene usluge ima pravo na uvjete koji osiguravaju privatnost.

PRIVACY

PRAVA PRI KORIŠTENJU ZDRAUSTVENIH USLUGA

13

PRAVO NA NAKNADU ŠTETE

Pacijent ima pravo na naknadu štete sukladno općim propisima obveznoga prava.

KOME PRIJAVITI KRŠENJE PRAVA KORISNIKA ZDRAUSTVENIH USLUGA ?

IMPORTANT

U cilju ostvarivanja i promicanja prava pacijenata u svakoj jedinici područne (regionalne) samouprave osniva se Povjerenstvo za zaštitu prava pacijenata

Ako smatrate da su Vaša prava prekršena pošaljite pritužbu Povjerenstvu za zaštitu prava pacijenata u Vašoj županiji.

HUMANITARNA UDRUGA
DUGA Vukovar

SADRŽAJ PUBLIKACIJE ISKLJUČIVA JE
ODGOVORNOST HUMANITARNE UDRUGE DUGA

EUROPSKA UNIJA
Fond Europske pomoći za najpotrebitije

FOND EUROPSKE POMOĆI
ZA NAJPOTREBITIJE

Ministarstvo rada, mirovinskoga
sustava, obitelji i socijalne politike